

Jog-Bíróság-Kormány

A Kúria mindent megtesz az egységes ítélkezési gyakorlatért, de a Cosma-ügyben jelenleg nincs tennivalója

Budapest, 2012. május 17., csütörtök (MTI) - A Kúria az alaptörvény és a többi jogszabály alapján mindent megtesz az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítási érdekében, ám az igazságügy-miniszter napokban küldött levele, illetve az abban példálódzó jelleggel említett Cosma-ügy vonatkozásában jelenleg nincs tennivalója - mondta Darák Péter, a Kúria elnöke az MTI-nek pénteken. Kónya István, a Kúria büntető kollégiumának vezetője az eset kapcsán kifejtette: az alsóbb fokú bíróságok konkrét ügyeibe a felsőbb bíróságoknak nincs törvényes lehetősége beavatkozni, csak akkor bírálhatja azokat felül, ha a vádhatóság, a védelem vagy a terhelt rendkívüli perorvoslata folytán a Kúria hatáskörébe kerülnek, amire egyébként a Cosma-ügyben van lehetőség.

Marian Cozmát, az MKB Veszprém és a román kézilabda-válogatott játékosát 2009. február 8-án gyilkolták meg egy veszprémi szórakozóhely előtt, segítségére siető sporttársait, a szerb Zarko Sesumot és a horvát Ivan Pesicet pedig életveszélyesen megsebesítették. A gyilkosság miatt indult büntetőperben a három fővádlott büntetését április végén jelentősen enyhítette a Győri Ítéltábla. A jogerős határozat az első fokon életfogytiglani fegyházra ítélte Raffael Sándor és Németh Győző büntetését 18-18 év börtönre, míg Sztojka Iván 20 év fegyházbüntetését 8 év börtönre változtatta.

Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszter sajtófőnöke hétfőn közölte, hogy a miniszter a veszprémi városi televíziónak adott interjújában arról beszélt: kéri az ítélkezési gyakorlat felülvizsgálatát a legfelsőbb bírói fórum elnökétől. Darák Péterhez címzett keddi levelében pedig a nagy visszhangot kiváltott, esetenként túlzottan enyhe, következetlen vagy ellentmondásos ítéletek - köztük a Cosma-ügy - miatti társadalmi felháborodásra hivatkozva vetette fel a tárcavezető, hogy Darák Péter szerint megfelelő-e a bírósági ítéletek szigora és következetessége.

"Engedje meg, hogy felhívjam a figyelmét e társadalmi felháborodás lehetséges következményére: a büntető igazságszolgáltatásba vetett állampolgári bizalom megrendülésére" - áll Navracsics Tibornak a Kúria elnökéhez intézett levelében, amely kitér arra is, hogy "amennyiben Elnök Úr is szükségét látja az ítéletekben megmutatkozó bírói gyakorlat következetesebbé, és a társadalom elvárásaival nagyobb összhangot mutatóvá tételére, tisztelettel kérem, hogy az ehhez szükséges lépéseket tegye meg".

Darák Péter ezzel kapcsolatban az MTI-nek pénteken elmondta: köszönettel fogadja és megérti, ha egy igazságügy-miniszter az ítélkezési gyakorlat irányításával kapcsolatos kúriai feladatokra hívja fel a figyelmet és kifejezi aggodalmát a Kúria elnökének, intézkedést vár tőle. Mindez érthető, hiszen a mindenkori igazságügy-miniszterek felelősséget éreznek kormányuk büntetőpolitikájáért, és annak érvényesüléséért, melynek végső soron az egyik legfontosabb terepe a büntető igazságszolgáltatás.

Arra a kérdésre, mennyire szokásos, hogy a végrehajtó hatalom részét képező igazságügyi tárca a legfelsőbb bírói fórum vezetőjéhez forduljon egy konkrét bírói döntést, vagy az ügyek egy csoportjában az ítélkezési gyakorlatot bírálva, Darák Péter elmondta: az eset egyáltalán nem tekinthető példátlanak, hiszen a rendszerváltás óta eltelt két évtized során különböző kormányok idején is egyaránt történt ilyen, többnyire éppen a közvélemény érdeklődését, érzelmeit felkorbácsoló bűnügyek, büntetékiszabási gyakorlat kapcsán. Így például 2001-ben Dávid Ibolya MDF-es politikus, az első Orbán kormány igazságügy-minisztereként intézett levelet Solt Pál akkori főbíróhoz, később pedig a Gyurcsány-kormány igazságügyi tárcáját vezető Petrétei József kereste meg Lomnici Zoltánt.

A Kúria elnöke nem tartja szerencsésnek az ilyen jellegű felvetéseket, mert megítélése szerint azt a látszatot keltheti, hogy a Kúriának vannak eszközei, hatásköre az alsóbb fokú bíróságokon folyó konkrét ügyekben való beleszólásra, holott ez nincs így, és jogállamban nem is lehet. Ez ugyanis sértené a bírói

függetlenség elvét, illetve a törvényes bíróhoz való jogot. A Kúriára egyedi ügyek csak rendes vagy rendkívüli perorvoslat törvényes útján juthatnak el.

A Kúriának az ítélkezési gyakorlat vizsgálatára és orientálására vonatkozó - az alaptörvényben és más jogszabályokban is rögzített - feladat- és hatásköreit egyébként sem lehet összekapcsolni konkrét ügyek alsóbb fokon történő elbírálásával, hiszen sem a Kúria szakmai testületeit, sem az elnökét nem illeti meg egyetlen olyan jogosítvány sem, amely egy konkrét ügyben az alsóbb fokú ítélkezést befolyásolhatná - tette hozzá.

Darák Péter az eset kapcsán hangsúlyozta: a Kúria kollégiumai, az egyes szakágak mindent megtesznek azért, hogy a legmagasabb bírói fórum eleget tegyen kiemelt feladatának és biztosítsa az ítélkezés egységét. A Kúria, miként annak jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság az elmúlt évtizedek során sok ezer alsóbb fokú bírósági döntés áttanulmányozásával alakította ki azokat a testületi állásfoglalásait, melyek az iránymutató egyedi döntésekkel együtt orientálják az ítélkezési gyakorlatot, ezen belül például az élet elleni cselekményekkel kapcsolatos jogi minősítések olykor igen bonyolult problémáját, illetve a büntetéskiszabás szempontjait

A Kúriának az ítélkezési gyakorlat egységével kapcsolatos megnövekedett feladat- és hatáskörével összefüggésben már létrejöttek a joggyakorlatot elemző csoportok. Idén a büntető szakági munkacsoport feladata a hatályon kívül helyezések gyakorlatának vizsgálata. A vizsgálat és az elemzés kizárólag a hivatás szabályai szerint, szakmai okokból és tudományos szempontok alapján történik. A hatályon kívül helyezések vizsgálatát az eljárások elhúzódása megakadályozásának törvényes érdeke motiválta és a törvényszéki és táblai szakmai vezetők javaslatai erre figyelemmel alapozták meg a Kúria elnökének elhatározását. Amennyiben az élet elleni bűncselekmények ítélkezési gyakorlatának vizsgálatát a Kúria Büntető Kollégiumának vezetője vagy más törvény által indítványozásra jogosított (pl. a legfőbb ügyész) indítványozza, úgy a bírósági joggyakorlat-elemző csoport vizsgálati tárgykörének jövőbeni meghatározásánál ezt a Kúria elnöke megfontolás tárgyává teszi. Eddig azonban ilyen kezdeményezés nem érkezett egyetlen erre jogosulttól sem.

Darák Péter kiemelte: a bíróságok tevékenységét övező magas szintű állampolgári bizalom egyik legfontosabb eleme, hogy minden egyes ügyben, - így a nagy közérdeklődésre számot tartó eseteknél is - a legmesszebbmenőig tiszteletben tartsák azt az elvet, mely szerint az ügyben eljáró bíró van a birtokában mindazoknak az ismereteknek, amelyek alapján körültekintő döntés születhet. Túl azon, hogy az adott pillanatban nyilvánvalóan az eljáró bíró ismerheti a legjobban az ügyet, az igazságszolgáltatás egyik legalapvetőbb értéke, a pártatlanság szempontjából kulcsfontosságú az is, hogy döntését sem a közhangulat, sem más, az eljárás keretein kívüli körülmény ne befolyásolhassa. Ha pedig egy bíró mégiscsak hibát követne el, annak orvoslására kizárólag az eljárási törvényekben szabályozott módon kerüljön sor - fejtette ki Darák Péter.

Mindezek alapján a Kúria elnöke nem látott lehetőséget az igazságügy-miniszteri kérés teljesítésére.

Kónya István, a Kúria Büntető Kollégiumának vezetője az eset kapcsán az MTI-nek kifejtette: a felülvizsgálati kérelem Kúriához történő benyújtására a törvény a jogerős döntés közlésétől számított fél éves határidőn belül ad lehetőséget a vád képviselőjének. Érthető módon a Kúria elnöke nem nyilváníthat véleményt egy olyan ügyről, amely az általa vezetett bíróság döntésére várhat. Annál kevésbé, mert a Kúria sem ismerheti még a terjedelmes iratanyagot, a két, bizonyos pontokon a hírek szerint valóban jelentős eltérést mutató ítéletet, és azok indokolását.

Kónya István álláspontja szerint a bíróság az ítéleteit csak a konkrét ügy minden fontos részletének, körülményének alapos áttanulmányozása után, kizárólag a hatályos törvényekre alapítva hozhatja meg, és semmiképpen nem lehet tekintettel a közhangulatra, társadalmi elvárásra, vagy más, büntető jogon kívüli körülményre. A társadalmi elvárás egyébként is egy meglehetősen nehezen megragadható, sokféle, nem egyszer ellentétes tartalommal is megtölthető kategória, amely a bíró számára teljességgel

alkalmazhatatlan, hiszen sehol nem szerepel a rá nézve kötelező jogszabályokban, és a bírónak nem is lehet feladata a társadalmi elvárások szemmel tartása, s döntését a közhangulat nem befolyásolhatja. A bíró a törvény szolgája.

Jogállamban a megválasztott parlamenti többség feladata törvényekben rögzíteni a bírák számára mindazokat a szabályokat, amelyek alapján ítélnének, ahogy ez éppen ezekben napokban az új büntető törvénykönyv vitája során zajlik a parlamentben. A társadalom elvárásainak szempontjai a felülvizsgálati okok között nem szerepelnek és ez a követelmény kizárólag jogalkotói eszközökkel érvényesíthető - jegyezte meg Kónya István.

Az alaptörvény tartalmazza többek között azt, hogy "a legfőbb bírósági szerv a Kúria", amely "biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét", valamint azt, hogy "a magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik".